

MANIFESTKOMITEENS FORSLAG

MANIFEST
UTDANNING

1	Innhold	
2	Innledning	3
3	Grunnskole	3
4	Barneskole	4
5	Ungdomsskole	5
6	Rådgivning	5
7	Videregående opplæring	7
8	Yrkesfag.....	7
9	Studieforberedende.....	8
10	Alternative studieløp.....	8
11	Eksamen og vitnemål	10
12	Skolehelsetjenesten	11
13	Friskoler	12
14	Bibelskole og folkehøgskole	13
15	Universitet og høyere utdanning	13
16	Utdanning for utdanning	15
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

1 Innledning

2 Utdanning er et av de viktigste politiske verktøyene for å bekjempe fattigdom og
3 sosial urettferdighet. Samtidig skal utdanningen gi hver enkelt elev et grunnlag for å
4 lykkes i livet, og skal derfor legge til rette for mestring og myndiggjøring. Skolen skal
5 fremme inkludering, utforskertrang og læring. Skolen skal være et trygt sted for
6 hver enkelt elev å lære og utvikle seg. Skolen er ikke bare til for å lære elever å skille
7 mellom dikt og kåseri, men skal også gi elever verktøy for å mestre livet. Elever er
8 mer enn bare elever, og ingen elever er like. Derfor kan ikke alle presses gjennom
9 samme A4-løp gjennom A4-skolen.

10

11 I løpet av livet er vi alle i kontakt med skolen og utdanningssektoren. Gjennom den
12 lovpålagte opplæringen skal elever ikke bare kvalifisere til videre studier, men også
13 sosialiseres inn i samfunnet, og utvikle egne meninger og sin egen identitet. Skolen
14 som institusjon forholder seg ikke bare til elevmassen, men er et viktig bindeledd
15 mellom hjemmet og storsamfunnet. Det er gjennom utdanningsløpet elever
16 integreres i demokratiet og opplever medborgerskap.

17

18 En god skole forutsetter at vi har kvalifiserte lærere. Det skal oppleves meningsfylt å
19 jobbe i skolen som underviser, pedagog eller veileder. Lærerne utgjør en av landets
20 viktigste yrkesgrupper. Det ligger et stort trykk på lærernes ansvar i å ivareta
21 elevene sine både faglig og sosialt, og mange opplever at tiden ikke strekker til.
22 Nedgang i søkertallet til lærer- og lektorutdanningene bør derfor signalisere til
23 politikerne at noe må gjøres for å forhindre en lærermangel og manglende
24 oppfølging av elever.

25 Grunnskole

26 Grunnskolen omfatter den obligatoriske opplæringen alle elever skal gjennom.
27 Skoledagen har stor innflytelse på hele elevens hverdag, og det er derfor nødvendig
28 at skolen ser hele barnet. Det handler om å møte alle elevenes behov, samtidig som

1 man ivaretar hver enkelt elevs egenart. Gjennom nasjonale læreplaner sikrer vi en
2 generell allmenndannelse, samtidig som det er rom for lokale initiativ. Vi i KrFU
3 mener det er viktig at skolens autonomi ivaretas, og at de gis mulighet til å gi et
4 godt læringsmiljø og gode læringsopplevelser gjennom overføringer fra staten. På
5 den andre siden er det viktig at det stilles noen minimumskrav til undervisningen
6 som alle skoler plikter å gjennomføre.

7

8 En grunnskole som ser hele eleven ivaretar elevenes behov og ruster elevene for
9 fremtidens utfordringer og er i stand til å ta ansvar for eget liv og samfunnet. Da er
10 det nødvendig med høy lærertetthet som kan se elevenes behov. Krav om økt
11 lærertetthet må ikke komme uten økte overføringer. Vi trenger dyktige lærere og
12 allsidig kompetanse inn i skolen, for å møte behovene i elevmangfoldet. Når man
13 skal se hele eleven må vi også sørge for at elevene som har rett på
14 spesialundervisning får det.

15

16 Det er også behov for å gjennomgå hva elever skal lære på skolen. Elever lærer ofte
17 best når de er interesserte. Derfor ønsker vi å innføre valgfag i språk og praktisk-
18 estetiske fag allerede fra 5. trinn. Mye tyder på at språkopplæring gir elevene stor
19 faglig gevinst og bedre forståelse for også andre fag i skolen. **Alt 1:** Derfor ønsker
20 KrFU at man skal starte med fremmedspråkopplæring allerede på 3. trinn. **Alt 2:**
21 Derfor ønsker KrFU at man skal starte med fremmedspråkopplæring allerede på 5.
22 trinn. **Alt 1:** Likevel bør fremmedspråk være valgfritt på ungdomstrinnet. **Alt 2:** På
23 ungdomstrinnet skal elever fortsette med fremmedspråk etter dagens modell.

24 Barneskole

25 Overgangen fra barnehage til skole kan være stor for mange barn, og forskjellene i
26 utvikling blant barn er stor. Derfor vil KrFU revidere seksårsreformen og innføre en
27 ny førskoleklasse med fokus på læring gjennom lek. **Alt 1:** Derfor vil vi også fjerne
28 lekser i barneskolen. **Alt 2:** Ikke si noe om det. **Alt 3:** Lekser skal kunne gjøres uten å

1 ha tilgang på læringsbrett. Dette sikrer at alle elevene får en god start på sitt 10-
2 årige skoleløp. Det må samtidig gis rom for fleksibel skolestart for barn med
3 særskilte behov. I barneskolen er det også viktig med høy voksentetthet slik at alle
4 elever blir sett, og at elevene kan få en opplæring tilpasset sine behov. Dette er
5 også viktig for å kunne iverksette en tidlig innsats.

6 Ungdomsskole

7 I ungdomsskolen endres skolehverdagen mye for elevene. Høyere krav i
8 undervisningen, større ansvar i samfunnet og en kropp i forandring, gjør
9 ungdomsskoleelevene sårbare. Ungdomsskolen må derfor være en trygg arena å
10 utvikle seg og bli voksen i. Det er viktig at elevene både opplever støtte fra voksne,
11 men samtidig forberedes på den selvstendigheten samfunnet krever. Å hindre
12 frafallet i videregående skole starter allerede i grunnskolen. Et mangfoldig
13 livsmestringsfag vil være med å gi ungdommene trygghet i seg selv og sin egen rolle
14 i samfunnet. Dette bør dermed erstatte dagens utdanningsvalg, som mangler
15 tilstrekkelig formelle krav til at elevene selv vet hva dette faget skal gi dem.
16 Sammen med dette må vi ha en skolehelsetjeneste og rådgivningstjeneste som er
17 tilgjengelig i elevens hverdag. Ungdommene trenger også en skole som lar elevene
18 velge fag etter interesser og motivasjon. På mange områder må elevene tilpasse seg
19 skolen, men skolen må også tilpasse seg elevenes hverdag og døgnrytme. Derfor
20 mener KrFU at skolen må ta høyde for at elever kommer hjem sent fra trening og
21 dermed møter opp på skolen uten å være uthvilte og klare for undervisning.

22

23 Rådgivning

24 Veien videre fra grunnskolen er ikke like åpenbar for alle. Overgangen fra
25 ungdomsskolen til videregående kan være hard og utfordrende, derfor ønsker vi et
26 skoletilbud med god veiledning, rådgivning og skolehelsetjeneste. KrFU tror at ved å

1 sikre god rådgivning for utdannings- og skolevalg vil færre dropper ut og bytter
2 skole eller linje.

3

4 Vi mener det er viktig med dyktige fagfolk som kan gi god og riktig informasjon om
5 karrieremuligheter, rettigheter, alternative utdanningsløp og veiledning. Det er
6 viktig at elevene som går fra grunnskolen til videregående får god nok veiledning til
7 å ta informerte valg. For mange er dette et vanskelig valg som ikke er åpenbart for
8 alle. Derfor mener KrFU at alle elever skal kjenne til hvilke rettigheter de har, og god
9 informasjon om alternative utdanningsmodeller og utdanningsløp.

10

11 **KrFU vil:**

- 12 ● innføre daglig fysisk organisert aktivitet.
- 13 ● at grunnskolen skal være en mobilfri arena
- 14 ● innføre valgfag, med språkfag og praktisk estetiske fag, fra 5. trinn
- 15 ● **Alt 1:** starte fremmedspråkopplæringen allerede på 3. trinn
- 16 ● **Alt 2:** starte fremmedspråkopplæringen allerede på 5. trinn
- 17 ● **Alt 1:** gjøre fremmedspråk valgfritt på ungdomstrinnet
- 18 ● **Alt 2:** videreføre dagens ordning for fremmedspråk på ungdomstrinnet
- 19 ● **Alt 1:** fjerne lekser fra barneskolen
- 20 ● **Alt 2:** ikke si noe om lekser
- 21 ● **Alt 3:** at lekser skal kunne gjøre uten tilgang på læringsbrett
- 22 ● erstatte utdanningsvalg med et livsmestringsfag
- 23 ● øke tilstedeværelsen av flere yrkesgrupper i skolen
- 24 ● sikre at elever som har rett på spesialundervisning får det
- 25 ● bedre seksualundervisningen i skolen
- 26 ● lovfeste tidligst undervisningsstart til klokken 09.00
- 27 ● innføre et skjermtidsregnskap for å få oversikt over skjermbruk i skolen
- 28 ● ansette førskolelærere på første trinn

1 Videregående opplæring

2 For å komme ut i arbeidslivet er videregående utdanning høyst aktuelt, nærmest
3 helt nødvendig for mange. Likevel er det et frivillig tilbud, og KrFU ønsker en
4 videregående skolegang som appellerer til unge. Vi ønsker at så mange som mulig
5 skal ha muligheten til å velge en opplæring som passer dem best, og som er aktuell
6 for deres fremtidige arbeidsliv. Vårt ønske er at flest mulig fullfører videregående
7 opplæring, derfor er det også nødvendig at elevene ser det som en god reell
8 valgmulighet. **Alt 1:** Derfor ønsker vi at elevene selv skal kunne velge hvilke skoler
9 de vil søke seg inn på, uavhengig av postnummer, foreldres økonomi og andre
10 forutsetninger. **Alt 2:** KrFU mener at inntak av elever på videregående skole skal
11 være opp til hvert enkelt fylke. Hva som er best for hvert fylke kan variere, men det
12 skal være mulig å søke på hvilken skole en vil. **Alt 3:** KrFU mener at elever skal få litt
13 ekstra poeng om de søker på den skolen som er nærmest dem, slik at de som ikke
14 gjør det så bra på skolen ikke må flytte bort på hybel.

15

16 Dagens fraværsgrense er rigid, tanken på fraværsgrensa er god, men den fungerer
17 ikke optimalt i praksis. Vi vil beholde fraværsgrensen, men mener at den sårt
18 trenger et løft. Med en bedre og mer helhetlig gjennomføring av dagens
19 fraværsgrense. Fraværsgrensa slik den er i dag øker trykket på en allerede presset
20 gruppe. Den øker stress blant elevene, skaper lengre helsekøer og koster elevene
21 dyrt. **Alt 1:** Derfor vil KrFU øke fraværsgrensa fra 10% til 15%. **Alt 2:** Derfor ønsker vi
22 å øke fraværsgrensa i 2- og 3-timersfag til 15%. **Alt 3:** Beholde dagens
23 fraværsgrense.

24 Yrkesfag

25 Elevene som fullfører yrkesfaglig utdanning, utgjør en utrolig viktig del av
26 arbeidstakerne i Norge. KrFU mener vi trenger et stort yrkesfagsløft for å forbedre
27 yrkesfaglig sektor og redusere det store frafallet. Yrkesfag trenger mer praksis enn
28 det dagens læreplan sier.. KrFU vil og at fellesfaga skal være mer praktisk

1 orienterte. Vi mener at utstyrsstipendet for yrkesfag må økes. Dette er fordi
2 utstyret som trengs for å gå på yrkesfag ofte er ganske dyrt og dette skal ikke være
3 en av grunnene til at folk velger bort yrkesfag.

4

5 For at det skal være aktuelt for elever å velge yrkesfaglig utdanning, må de også vite
6 at det venter dem et arbeidsliv i den andre enden av utdanningen. Det er ikke mulig
7 å vedta arbeidsplasser, men økt lærlingtilskudd og fjerning av arbeidsgiveravgiften
8 for lærlinger og unge arbeidstakere er viktige politiske virkemidler for at bedrifter
9 skal tørre å satse mer på unge.

10 Studieforbereende

11 De fleste elevene i videregående opplæring går gjennom et studieforbereende løp.
12 Mye står på timeplanen, og det har blitt stort fokus på karakterer og prestasjon
13 fremfor læringen selv. På samtlige linjer på studieforbereende videregående
14 opplæring foregår mesteparten av skoletimene bak skolepulten, med teoretiske
15 fag. Vi tror at også elevene på studieforbereende linjer har behov for flere
16 praktiske fag. Derfor vil vi redusere det lovpålagte timetallet i fellesfag for å frigi tid
17 til tverrfaglig arbeid og dybdelæring. Samtidig vil vi også styrke baseskolene i landet
18 som tilbyr videregående utdanning og støtte skolene som ser behovet for mer
19 variert opplæring.

20 Alternative studieløp

21 For enkelte elever kan det være utfordrende å fullføre videregående opplæring i et
22 ordinært løp. I løpet av livet vil de fleste av oss oppleve behov for ekstra tilpasning
23 og fleksibilitet. Det hviler også et stort ansvar på å skulle ta et definerende
24 karrierevalg i ung alder. Derfor er det viktig å tilby grundig informasjon om ulike
25 muligheter for videregående studieløp i både format og fagretning, og også utvide
26 ungdomsretten slik at man har større mulighet til å omstille seg dersom man under
27 videregående opplæring ønsker å bytte studieretning.

1

2 **KrFU vil:**

- 3 ● sikre en videregående opplæring som appellerer til elevene
- 4 ● at flest mulig fullfører videregående skolegang
- 5 ● at fraværsgrensa i større grad skal plukke opp elevene som faller utenfor
- 6 skolesystemet
- 7 ● **Alt 1:** at fraværsgrensa skal økes fra 10% til 15%
- 8 ● **Alt 2:** at fraværsgrensa skal økes i 2- og 3-timersfag til 15%
- 9 ● **Alt 3:** beholde fraværsgrensa på dagens nivå
- 10 ● at skolen og lærerne skal fokusere på hvorfor man er borte, ikke hvor mye
- 11 ● gjøre fellesfagene mer praktiske ved yrkesfaglige linjer
- 12 ● innføre mer praksis i yrkesfaglige utdanningsløp
- 13 ● øke utstyrsstipendet for yrkesfag
- 14 ● øke lærlingtilskuddet
- 15 ● fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger og unge arbeidstakere
- 16 ● redusere det lovpålagte timetallet i fellesfag for å frigi tid til tverrfaglig
- 17 arbeid og dybdelæring
- 18 ● styrke baseskoler som tilbyr videregående utdanning
- 19 ● øke timetallet i programfagene, og sikre en mer praktisk gjennomføring i
- 20 flere programfag
- 21 ● utvide muligheten for modulbasert opplæring i VGS
- 22 ● fjerne aldersgrensen for rett til videregående utdanning
- 23 ● fjerne 5-årsgrensen for å fullføre videregående utdanning
- 24 ● styrke skoler som tilbyr alternative løp for videregående opplæring
- 25 ● legge til rette for at skoler kan tilpasse yrkesfaglig opplæring gjennom lokale
- 26 vekslingsmodeller

1 Eksamen og vitnemål

2 Eksamen er en endagsprøve med en egen post på karakterkortet til alle
3 avgangselever i Norge. Vurderingsformen har vært i det norske skolesystemet i
4 mange år uten å ha gjennomgått noen form for endring. KrFU ønsker å beholde
5 dagens vurderingsform, men å sikre at gjennomføringen i praksis fungerer bedre. Vi
6 har ikke en alternativ vurderingsform som kan erstatte eksamens formål. Det er den
7 eneste vurderingen som er anonym, der relasjon med læreren eller trynefaktor ikke
8 spiller inn. Vi mener derimot at det er på høy tid å se på ordningen og gjennomføre
9 forbedringer. Slik det er nå har den ene prøven alt for mye å si for karaktersnittet til
10 slutt. **Alt 1:** Derfor vil KrFU gi elevene en ekstra eksamen på høsten og gjøre
11 våreksamen frivillig, og la elevene velge hvilken av eksamenskarakterene som ender
12 på vitnemålet. **Alt 2:** Derfor vil KrFU gjøre skriftlig eksamen heldigital og ta i bruk ny
13 teknologi slik at elever får vist bredden i sin kompetanse. **Alt 3:** Derfor vil KrFU gi
14 elever mulighet til å ta en konteeksamen i løpet av sommerferien. **Alt 4:** Derfor vil
15 KrFU gi elever mulighet til å velge ett fag elevene kan få eksamen i. Dette kan lette
16 litt på presset som er på våren, men viktigst av alt vil det gi folk en ekstra sjanse.

17

18 Dagens karaktersystem favoriserer dessuten elever som briljerer i språkfag. Elever
19 risikerer å gå ut av videregående med seks karakterer i norsk. Dette mener KrFU er
20 urettferdig. Vitnemålet skal speile elevenes reelle kompetanse, og derfor vil KrFU
21 slå sammen karakterene i sidemål og hovedmål til én felles skriftlig
22 standpunktkarakter.

23

24 **KrFU vil:**

- 25 ● **Alt 1:** gi elevene en ekstra eksamen på høsten og gjøre våreksamen frivillig,
26 og la elevene velge hvilken av eksamenskarakterene som ender på
27 vitnemålet.
- 28 ● **Alt 2:** gjøre skriftlig eksamen heldigital og ta i bruk teknologiske muligheter
29 til å teste kunnskapsbredden til elevene.
- 30 ● **Alt 3:** gi elever mulighet til å ta en konteeksamen i løpet av sommerferien.
- 31 ● **Alt 4:** gi elever mulighet til å velge ett fag de kan få eksamen i.

- 1   ● **Alt 5:** sikre at man kun kommer opp i ens programfag
- 2   ● slå sammen standpunktkarakter i sidemål og hovedmål til én felles skriftlig
- 3   karakter.

4 Skolehelsetjenesten

5 Vi mener at skolehelsetjenesten er viktigere enn noen gang. Unges psykiske helse har aldri
6 vært dårligere, og det trengs midler umiddelbart for å stoppe den økende trenden. Det er
7 høyt trykk og lange ventelister på alle helsesektorer. Derfor ønsker vi en skole med
8 helsetjeneste som monner, som forebygger videre psykiske plager.. Skolehelsetjenesten
9 skal tilpasses aldersgruppen på skolen og tilrettelegges for elevenes behov.

10

11 Elevene som kommer på skolen, har alle egne problemer og utfordringer, her ønsker vi et
12 tilbud som møter hver elev. Derfor mener KrFU at skolehelsetjenesten bør bestå av
13 tverrfaglige team med helsesykepleiere, sosialarbeidere, miljøarbeidere og skoleterapeuter
14 som sammen skal ivareta elevenes fysiske og psykiske helse. Teamene skal være et
15 tilgjengelig lavterskeltilbud.

16

17 Skolen er en viktig del av dannelsesprosessen, dette utgjør et stort ansvar for å forme
18 og utruste elevene til det som vil møte dem senere i livet. Dagens tilbud utsetter bare
19 problemet, og dermed gjør de seg selv en bjørnetjeneste. Derfor er vi nødt til å
20 begynne forebyggingen så tidlig som mulig. Det er her de tverrfaglige teamene kommer
21 inn, de kan nemlig forebygge og bruke sin faglige kompetanse også før det oppstår
22 store problemer.

23

24 I dag er de lovpålagte kravene til skolehelsetjenesten svært lave. Vi mener at én
25 helsesykepleier på en skole med flere hundre elever ikke er tilstrekkelig. I en
26 undersøkelse gjort på helse sykepleiere kom det fram at 3 av 4 helsesykepleiere ikke
27 klarer å følge opp elevene som sliter. Tallene snakker for seg selv, helsesykepleiere
28 alene kan ikke bære ansvaret for elevenes danning, psykiske og fysiske helse.

29

1 Samfunnet er tjent med at psykisk helsehjelp og forebygging blir satt igang så tidlig som
2 mulig. Håpet er at flest mulig skal bli utrustet til å stå i utfordringene de vil møte i løpet
3 av livet, og at teamene skal være tilgjengelig både til forebygging og behandling.

4

5 **KrFU vil:**

- 6 ● innføre lovpålagte krav til tverrfaglige team innenfor skolehelsetjenesten
- 7 ● utvikle en skolehelsetjeneste som forebygger psykiske utfordringer, ikke bare
8 behandler
- 9 ● at skolehelsetjenesten skal være et tilgjengelig lavterskeltilbud

10

11 Friskoler

12 Friskolene utgjør et viktig supplement til den offentlige skolen. Elever er ulike, og
13 ikke alle har like stort utbytte av å gå gjennom samme skoleløp. Vi ser verdien i
14 nytenkende skoler, som kan tilby en skolegang gjennom alternativ pedagogikk eller
15 på et religiøst grunnlag. Vi mener at foreldre og elever selv skal kunne velge hvilken
16 skole de ønsker å gå på, uavhengig av økonomiske forutsetninger. Vi vil at staten
17 skal gi økonomisk støtte til friskolene, slik at friskolene kan tilby plasser til alle som
18 ønsker å gå der. Det er positivt at barn og unge med ulike sosiale, økonomiske og
19 kulturelle bakgrunner har mulighet til å gå på skole sammen. Vi ønsker at friskolene
20 skal ha ressurser og mulighet til å tilby et utdanningsløp som er like godt som den
21 offentlige skolen. Mangfold er viktig også blant skolene.

22

23 **KrFU vil:**

- 24 ● øke friskolene økonomisk støtte, slik at de har ressursene til å tilby en god
25 skolegang og være et reelt alternativ til de offentlige skolene
- 26 ● øke friskolers tilskudd til skolebygg
- 27 ● støtte opp om friskolers ansettelsesfrihet
- 28 ● at friskolenes støtte skal beregnes ut fra det reelle kostnadsgrunnlaget og
29 ikke fra to år tilbake i tid

30

1 Bibelskole og folkehøgskole

2 Folkehøgskoler og bibelskoler er for mange et viktig pusterom i utdanningsløpet. I
3 tillegg er det en viktig del i modningsprosessen til mange unge som vokser opp idag.
4 Folkehøgskolene og bibelskolene leverer sammen et godt og variert tilbud til å
5 reise, finne nye fellesskap og gå dypere i egne interesser. Dette gir nye erfaringer og
6 perspektiver som kommer godt med inn i voksenlivet. De 20 bibelskolene gir
7 sammen med de 84 folkehøgskolene et mangfoldig og godt tilbud.

8

9 Skolene selger en tjeneste til elevene sine, noe som stiller høye krav til kvalitet og
10 relevans i tilbudet. Samtidig som samfunnet har endret seg har folkehøgskolene og
11 bibelskolene vist at de evner å utvikle seg. Derfor ønsker KrFU å løfte frem disse
12 skolene og sikre gode rammer for videre drift og utvikling. Det viktigste vi kan gjøre
13 er å gi gode og forutsigbare rammebetingelser og sikre at skolepengene er på et
14 nivå som gjør at flest mulig kan benytte seg av tilbudet.

15

16 KrFU anerkjenner at begge leverer gode og varierte tilbud alt etter hva den unge
17 befolkningen ønsker seg. Derfor mener KrFU at det er på høy tid at man ikke ser
18 ulikt på folkehøgskolene og bibelskolene. Vi må sikre at de får samme økonomiske
19 forutsetning og kunne gi elevene de samme godene.

20

21 **KrFU vil:**

- 22 ● øke det statlige tilskuddet til folkehøgskolene og bibelskolene til 75% av
23 driftskostnadene
- 24 ● legge bibelskolene under folkehøgskoleloven
- 25 ● gi bibelskoleelever rett til to tilleggspoeng på lik linje med elever på
26 folkehøgskoler.
- 27 ● behandle bibelskoler på lik linje med folkehøgskoler med hensyn til tilskudd

28 Universitet og høyere utdanning

29 Høyere utdanning er en viktig drivkraft for utvikling av ny kunnskap, spennende
30 arbeidsplasser, teknologiske nyvinninger og ikke minst det grønne skiftet. Derfor

1 må vi tilby billig utdanning som samfunnet trenger nå og i fremtiden og henge på
2 gratisprinsippet. KrFU mener det må gjelde både norske og utenlandske studenter,
3 fordi det er viktig for å sikre internasjonalt samarbeid og kompetanseutveksling.
4 Tilgang til høyere utdanning er viktig for å sikre studenter og unge voksne mulighet
5 til å ta ansvar for eget liv – uavhengig av økonomisk bakgrunn. Derfor er det også
6 viktig at studenter under utdanning også har en reell mulighet til å satse på høyere
7 utdanning, og KrFU vil derfor øke den totale studiestøtten til 1,5 G og utvide til
8 utbetaling 12 måneder i året. Et annet viktig prinsipp for høyere utdanning er
9 universell utforming på studiestedene og andre studentarenaer.

10

11 Mange studenter opplever å skulle navigere livet helt på egen hånd for første gang
12 ved studiestart. For KrFU er det viktig å gjøre livet enklere for studenter. Derfor er
13 det viktig å styrke karriereveiledningstjenesten slik at studenter kan ta gode og
14 informerte valg for sin egen framtid. Samtidig er det viktig å anerkjenne at
15 studenter er hele mennesker i en stor endring av livsfase, og faller dermed også
16 mellom noen stoler i denne overgangen. Å bedre tilgang til psykolog og
17 samtaletenester, og sikre en god fastlegeordning for studenter er derfor høyst
18 nødvendig. Det bør være enkelt å finne riktig og god informasjon om hvilke
19 ordninger og tilbud som gjelder for studenter, også når livet blir vanskelig og man
20 ikke selv har mulighet til å ta vare på seg selv. Derfor vil KrFU videreføre ordningen
21 om gradert sykemelding for studenter.

22

23 Det er viktig at universitetene og høyskolene gjenspeiler samfunnets
24 kompetansebehov. Vi må utdanne mennesker som kan få seg relevante jobber og
25 bygge landet nedenfra. I Norge ser vi et sterkt økende behov for kvalifiserte leger,
26 både for fastlegeordningen og i helseforetakene. Derfor mener KrFU at det er på
27 høy tid å opprette flere studieplasser for medisin ved våre universiteter, samt
28 etablere utdanningen ved Universitetet i Stavanger.

29

1 **KrFU vil:**

- 2 ● hegne om gratisprinsippet
- 3 ● øke den totale studiestøtten til 1,5 G
- 4 ● utvide studiestøtten til utbetaling i 12 måneder
- 5 ● legge CRPD til grunn for utforming av alle norske campus og andre
- 6 studentarenaer
- 7 ● styrke studieveiledningen
- 8 ● bedre tilgang til psykolog og samtale tjenester
- 9 ● bedre fastlegeordningen for studenter
- 10 ● videreføre ordning om gradert sykemelding for studenter
- 11 ● gjøre det enklere å få godkjent utdanning fra utlandet gitt oppfylte faglige
- 12 krav
- 13 ● bygge flere studentboliger
- 14 ● tilby flere utdanninger etter hva samfunnet trenger nå og i fremtiden
- 15 ● etablere medisinstudiet ved Universitetet i Stavanger
- 16 ● gjeninnføre studiestøtte til studenter som kommer fra land utenfor EØS

17 **Utdanning for utdanning**

18 Gode og kvalifiserte lærere er det viktigste for å skape en skole som ruster norske
19 barn og unge for fremtiden. Derfor må vi ha en attraktiv lærerutdanning med høy
20 kvalitet. Hverdagen som lærer krever høy faglig kompetanse og gode pedagogiske
21 ferdigheter, men også kunnskap om personlige utfordringer som påvirker elevenes
22 liv og hverdag. Norge trenger at flere velger lærerutdanningen, men det må ikke gå
23 på bekostning av kvalitet eller inntakskrav. Det er derfor viktig at utdanningen blir
24 mer fleksibel, når det kommer til organisering og gjennomføring. Mange
25 lærerstudenter opplever deler av utdanningen som umyndiggjørende og urettferdig
26 fordi man har færre rettigheter enn lærerkollegiet gjennom praksisperiodene.
27 Gjennom praksis får studentene god erfaring og kunnskap om yrket og får utviklet
28 viktige profesjonsegenskaper. Likevel krever disse periodene økt grad av

1 tilstedeværelse som kan gi tapte lønnsinntekter for studenter som ikke lever av
2 studiestøtte alene. For at lærerstuderter skal kunne sitte igjen med noe mer enn å
3 ha gjennomført en hektisk periode ønsker KrFU å innføre studiepoeng for praksis og
4 lønnet praksis på 4. studieår.

5

6 For å utdanne flere lærere må også lærerhverdagen oppleves som meningsfull og
7 ikke for belastende. Skolen og lærere har i større grad enn før fått ansvar for
8 elevenes psykiske helse, i tillegg til deres faglige og sosiale utvikling. Mange lærere
9 og lærerstuderter uttrykker at det er krevende å stå i jobben. Derfor er det viktig at
10 også lærere har tydelige rettigheter. Elever er ofte veldig klar over hvilke rettigheter
11 de har, noe som er bra. Lærere opplever dog i økende grad trusler og vold i sitt
12 virke, uten at dette følges opp godt nok. Vi har de siste årene ikke vært tydelige på
13 hvilke verktøy og virkemidler læreren kan ta i bruk for å motivere og skape et godt
14 læringsklima.

15

16 **KrFU vil:**

- 17 ● innføre firerkrav i matematikk for å bli mattelærer
- 18 ● innføre lønnet praksis på 4. studieår.
- 19 ● at lærerutdannere hospiterer på grunnskoler, for å holde seg faglig
20 oppdaterte
- 21 ● sikre mer standardiserte løp i utdanningen, slik at det er lettere å søke
22 overføring mellom studiestedene.
- 23 ● gi studenter studiepoeng for praksis
- 24 ● standardisere praksis ytterligere slik at det gjenspeiler det reelle arbeidslivet
- 25 ● gi lærere tydelige retningslinjer for håndtering av vold og trusler i yrket
- 26 ● gi lærere gode vilkår for å skape et godt læringsklima i klasserommet

27